

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 310/2019
28.02.2019. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Биљане Драгојевић, председника већа, Весне Субић и Јелице Бојанић Керкез, чланова већа, у парници из радног односа тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Славица Зупанц, адвокат из ..., против туженог ЈКП "Београдски водовод и канализација" Београд, чији је пуномоћник Марко В. Милутиновић, адвокат из ..., ради поништаја решења и враћања на рад, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 2053/18 од 17.10.2018. године, у седници већа одржаној дана 28.02.2019. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж1 2053/18 од 17.10.2018. године и пресуда Првог основног суда у Београду П1 1965/17 од 23.01.2018. године у побијаном делу којим је усвојен тужбени захтев тако што **СЕ ОДБИЈА**, као неоснован, тужбени захтев да се поништи, као незаконито, решење директора туженог бр. ... од 09.05.2017. године о отказу тужиоцу уговора о раду бр. ... закљученог између странака, као послодавца и запосленог, са правним дејством од 15.03.2002. године, да се обавезе тужени да тужиоца врати на рад, на радно место службеник ... у Сектору ... Службе обезбеђења и контроле безбедности саобраћаја, те да тужиоцу надокнади трошкове парничног поступка у опредељеном износу са законском затезном каматом.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужилац да туженом накнади трошкове парничног поступка у износу од 169.500,00 динара, у року од 8 дана од дана пријема ове пресуде.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П1 1965/2017 од 23.01.2018. године, ставом првим изреке усвојен је тужбени захтев тужиоца, па је поништено, као незаконито, решење директора туженог бр. ... од 09.05.2017. године о отказу Уговора о раду бр. ... закљученог 15.03.2002. године између туженог, као послодавца и тужиоца, као запосленог. Ставом другим изреке обавезан је тужени да тужиоца врати на рад, на радно место службеник ... у Сектору ... Службе обезбеђења и контроле безбедности саобраћаја. Ставом трећим изреке, одбачена

је, као недозвољена, тужба тужиоца у делу захтева да суд обавезе туженог да тужиоца распореди на радно место које одговара његовој стручној спреми, знању и способностима, у складу са Правилником о организацији и систематизацији послова. Ставом четвртим изреке обавезан је тужени да тужиоцу надокнади трошкове парничног поступка у укупном износу од 54.000,00 динара, са законском затезном каматом почев од 23.01.2018. године до коначне исплате.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 2053/18 од 17.10.2018. године, ставом првим изреке одбијена је, као неоснована, жалба туженог и потврђена пресуда Првог основног суда у Београду П1 1965/17 од 23.01.2018. године, у ставовима првом, другом и четвртном изреке. Ставом другим изреке одбијен је захтев тужиоца и туженог за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени је благовремено изјавио ревизију, због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду применом члана 408. Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС", бр. 72/2011, 49/2013-УС, 74/2013- УС, 55/2014, 87/2018, у даљем тексту: ЗПП), Врховни касациони суд је нашао да је ревизија туженог основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374.став 2.тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је 1986. године засновао радни однос код туженог, на одређено време, са III степеном стручне спреме, на радном месту чувара. На основу уговора о раду бр. ... од 03.03.2012. године, а који је потписан између уговорних страна 14.03.2002. године (у оспореном решењу означен датум 15.03.2002. године) тужилац је распоређен на послове С.П. 12105 са IV степеном стручне спреме, по занимању машински техничар у Сектору ... - Служба обезбеђења. Након тога, анексима уговора о раду у периоду од 16.08.2002. године до 01.07.2015. године тужилац је обављао послове радника патроле у Сектору ... у Служби обезбеђења, са IV степеном стручне спреме, до закључења анекса уговора о раду од 28.06.2015. године, када је распоређен на послове службеник ... у Сектору ... у Служби обезбеђења и контроле безбедности саобраћаја са IV степеном стручне спреме. Дописом Машинске школе "Радоје Дакић" бр. 1494 од 26.12.2016. године директор туженог је обавештен да је увидом у матичну књигу утврђено да тужилац није био ученик те школе, те да диплома о положеном матурском испиту тужиоца у школској 1994/1995 години није веродостојна и није издата од стране наведене школе. Оспореним решењем о отказу уговора о раду од 09.05.2017. године тужиоцу је отказан уговор о раду број ... од 15.03.2002. године, јер је послодавцу доставио диплому о стеченом образовању у трајању од 4 године, образовни профил- машински техничар, која

није веродостојна јавна исправа на основу које је, почев од 15.03.2002. године, наведеним уговором о раду распоређен на послове за које је Правилником о организацији и систематизацији послова предвиђен IV степен стручне спреме, чиме је учинио повреду радне обавезе из члана 179. став 2. тачка 5. Закона о раду, у вези са чланом 6. уговора о раду, у вези са чланом 15. став 1. тачка 3. истог закона, односно члана 14. став 1. Закона о раду важећег у периоду закључења уговора о раду и непоштовање радне дисциплине из члана 179. став 3. тачка 6. и 8. истог Закона о раду, у вези са чланом 8. уговора о раду. Доношењу оспореног решења претходило је достављање упозорења о постојању разлога за отказ уговора о раду од 10.04.2017. године, којим је тужилац упозорен на постојање разлога за отказ уговора о раду услед учињених повреда радних обавеза наведених и у решењу о отказу уговора о раду.

На овако утврђено чињенично стање, нижестепени судови су применом одредби чл. 179, 184. и 191. Закона о раду ("Службени гласник РС", бр. 24/2005, 61/2005, 54/2009, 32/2013, 75/2014, 13/2017-УС) усвојили захтев за поништај оспореног решења и за враћање тужиоца на рад, након оцене да је наступила застарелост за отказ уговора о раду услед протекла објективног рока од годину дана од дана наступања чињеница које су основ за давање отказа, односно од дана закључења уговора о раду са степеном стручне спреме у погледу које је тужилац туженог довео у заблуду, што оспорено решење чини незаконитим.

Основано се наводима ревизије оспорава правилност примене материјалног права и изложено правно мишљење нижестепених судава.

За решење овог спора значајне су одредбе Закона о раду ("Службени гласник РС", бр. 70/2001, 73/2001) који је био на снази у време када је тужилац доставио туженом фалсификовану диплому о стеченом четвртог степена стручне спреме и у време када је, на основу те дипломе, између странака уговор о раду од 15.03.2002. године закључен.

Наиме, услове за рад на одређеном радном месту запослени мора да испуњава пре закључења уговора о раду, из ког разлога је чланом 16. ставу 3. наведеног закона била прописана обавеза запосленог да приликом заснивања радног односа послодавцу достави документа којима доказује испуњеност услова за рад. У смислу одредбе члана 14. истог закона пропустом тужиоца да туженог, пре закључења уговора о раду обавести о околностима које битно утичу на обављање послова за које заснива радни однос (што је у конкретном случају непоседовање дипломе IV степена стручне спреме, која је била услов за закључење уговора о раду), тужилац је туженог довео у заблуду и одржавао га у заблуди током трајања радног односа односно вршио продужену повреду радне обавезе према послодавцу, што туженог као послодавца овлашћује да тужиоцу откаже уговор о раду.

Тужени је за околност да тужилац не поседује одговарајућу стручну спрему за послове на које је уговором о раду распоређен сазнао 26.12.2016. године и донео оспорено решење од 09.05.2017. године, у време важења Закона о раду ("Службени гласник РС", бр. 24/2005, 61/2005, 54/2009, 32/2013, 75/2014, 13/2017- УС, 113/2017).

Чланом 15. тачка 3. овог закона је прописано да је запослени је дужан да обавести послодавца о битним околностима које утичу или би могле да утичу на обављање послова утврђених уговором о раду.

Члан 179. став 2. тачка 5. истог закона је прописано да послодавац може да откаже уговор о раду запосленом који својом кривицом учини повреду радне обавезе утврђену општим актом, односно уговором о раду. Ставом 3. истог члана је прописано да послодавац може да откаже уговор о раду запосленом који не поштује радну дисциплину, и то, између осталог, ако је дао нетачне податке који су били одлучујући за заснивање радног односа (тачка 6) и ако не поштује радну дисциплину прописану актом послодавца, односно ако је његово понашање такво да не може да настави рад код послодавца (тачка 8).

Чланом 184. истог закона је прописано да отказ уговора о раду из члана 179. ст. 2. и 3. овог закона послодавац може дати запосленом у року од шест месеци од дана сазнања за чињенице које су основ за давање отказа, односно у року од годину дана од дана наступања чињеница које су основ за давање отказа.

Понашање тужиоца, који је туженом предао фалсификовану диплому о свом стручном образовању се сматра таквим понашањем запосленог да не може да настави рад код послодавца, а отказни разлог предвиђен је одредбом члана 179. став 2. тачка 5. и став 3. тач. 6. и 8. наведеног закона. Супротно становишту нижестепених судова рок за отказ уговора о раду прописан чланом 184. истог закона није протекао, јер је оспорено решење донето у оквиру субјективног рока од 6 месеци од дана сазнања за чињеницу да тужилац не поседује одговарајући степен стручне спреме, која је била основ за давање отказа.

По мишљењу Врховног касационог суда оспорено решење о отказу уговора о раду је законито, јер се у конкретном случају ради о посебном отказном разлогу (*sui generis*) који није ограничен роковима предвиђеним из члана 184. Закона о раду, односно не подлеже застаривању. Ово због тога што уговор о раду са тужиоцем који је радни однос засновао на основу неверодостојног документа о стручној спремности не би ни био закључен да је послодавац знао или могао знати за неверодостојност документа о стручној спремности тужиоца односно да тужилац не испуњава услове за рад на радном месту на које је тужилац по основу уговора о раду из 2002. године распоређен. Из тог разлога право послодавца да запосленом, који је радни однос засновао приказивањем фалсификоване дипломе, није временски ограничено. Необавештавањем туженог о стручној спремности коју поседује, тужилац је поступио супротно одредби члана 14. ранијег и члана 15.

сада важећег Закона о раду, па је утврђење постојања те повреде био довољан разлог да тужени тужиоцу на основу члана 179. става 3. тачке 6. тог закона откаже уговор о раду.

Како је приликом одлучивања нижестепених судова погрешно примењено материјално право, Врховни касациони суд је преиначио обе побијане пресуде и одбио тужбени захтев за поништај решења о отказу уговора о раду, за враћање тужиоца на рад и за накнаду трошкова поступка, те одлучио као у ставу првом изреке пресуде, на основу члана 416. став 1. ЗПП.

Имајући у виду коначан успех странака у спору, тужилац је у обавези да туженом накнади трошкове првостепеног, другостепеног и ревизијског поступка одмерене према врсти конкретног спора у складу са Тарифом о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката, и то за састав одговора на тужбу и два образложена поднеска писаних од стране пуномоћника из реда адвоката у износу од по 16.500,00 динара (49.500,00 динара), за приступ и заступање туженог од стране адвоката на три одржана рочишта у износу од по 18.000,00 динара (54.000,00 динара) и за састав жалбе и ревизије у износу од по 33.000,00 динара (66.000,00 динара) што све укупно чини износ од 169.500,00 динара, јер се ради о нужним и неопходним трошковима за вођење парнице.

Из наведених разлога, а на основу одредбе члана 165. став 2. у вези чл. 153, 154. и 163. ЗПП, одлучено је као у ставу другом изреке пресуде.

**Председник већа - судија
Биљана Драгојевић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић